

Okt.Cemali AKÇALI, 2012 Bağlama metotlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.
Online Journal Of Music Sciences, 1 (1), 59-96,

Geliş Tarihi. 14/06/2016

Kabul Tarihi. 23/06/2016

BAĞLAMA METOTLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Cemali AKÇALI**

ÖZET

Araştırmada, üniversitelerin müzik eğitimi veren güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan bağlama eğitimi veren öğretim elemanlarına üç bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Anket üç bölümden oluşmuş, 1. Bölümde; ankete katılan öğretim elemanlarının demografik durumlarını belirlemeye yönelik sorular, 2. bölümde; bağlama metodunda olması gereken konularla ilgili 20 adet kapalı uçlu sorular sorulmuştur, 3. Bölümde ise; bir bağlama metodunda eğitim-öğretim açısından gerekli olan durumlarla ilgili 11 kapalı uçlu sorular sorulmuştur. Ankete katılan öğretim elemanlarının verdiği cevaplar doğrultusunda ve araştırmalardan elde edilen bilgiler ışığında, bağlama metodu inceleme kriterleri oluşturulmuş ve oluşturulan kriterle ulaşılabilen bağlama metotları değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağlama, Metot, Bağlama öğretimi

INVESTIGATION OF BAGLAMA METHODS CONCERNING VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

For this purpose, a questionnaire has been submitted to various faculty members of different universities teaching Bağlama in the Music departments of Fine Arts colleges. The questionnaire consists of three sections. The first section is composed of demographic questions. The second section comprises 20 close-ended questions

* Okt. Cemali Akçalı Tarafından Doç. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE danışmanlığında
Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik ABD da tamamlanmış Yüksek Lisans
Tezinden Üretilmiştir.

** Kırıkkale Üniversitesi GSF /Müzik Bölümü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı,

Cemali AKÇALI

related to Bağlama methods. The final section includes 11 other close-ended questions about necessary conditions in the education of Bağlama methods. In the light of the data obtained from the research, indispensable elements of Bağlama education have been fixed to create criteria for bağlama method analysis. The results obtained from the criteria applied to different available bağlama methods have been analyzed as well.

Key Words: Bağlama, method, Bağlama education

1.GİRİŞ

Türk halk müziği, halk kültürü içinde gelişmiş zaman içinde derin mekân içinde yaygın, babadan oğul'a ustadan çırağa kulaktan kulağa intikal ederek günümüze kadar gelmiş halk ezgilerinden oluşur. Öğrenim şekli daha çok usta çırak ilişkisine dayanmaktadır. Türk halk müziğimizin temel sazı olan bağlamada aynı esaslar çerçevesinde öğrenilmiş çalınıp söylenmiş günümüze kadar gelmiştir. Bu zamana kadar ozanlık/âşıklık geleneğinden gelen bir alışkanlıkla bağlama, bireysel olarak çalıp-söyleme geleneği esas alınarak icra edilmiştir.

Bağlama çalma geleneğinin korunmasında saz ve söz geleneğinden gelen saz şairlerinin ve bu işin uygulamalarının yapıldığı etkinliklerin çok büyük önemi olmuştur. Sazlı sözlü yapılan bu etkinlikler usta çırak ilişkisinin de temelini oluşturmaktadır. Usta-çırak ilişkisiyle günümüze kadar gelen bu kültürün önemli sazı olan bağlamanın Cumhuriyet dönemine kadar geleneksel öğrenim yönteminin dışında bilimsel ve metodik çalışmaları yapılmamıştır. Ancak cumhuriyetten sonraki dönemde bağlamanın eğitimde kullanılmaya başlanmasıyla birlikte bağlama için hazırlanmış metot kitapları yazılmaya başlamıştır.

“Çalgı eğitiminde metot, öğrenilecek olan sazın bütün niteliklerini, icra tekniğini mükemmel şekilde değerlendirme ve kullanma yolunda son derece gerekli bir unsurdur. Her şeyden önce şu bilinmelidir ki, metotlu çalışma bilimsel çalışmadır. Metotsuz sadece kulaktan kapma ile yapılan çalışmaların çoğu vasat bir taklitten öteye gidemez” (Aksüt, 1988, s. 415)

“Bu zamana kadar yazılmış bağlama metotlarının incelenerek, daha teknik, daha sistematik ve daha metodik diyebileceğimiz metotların yazılabilmesi önemli bir problemdir” (Kaya,1993). Günümüze kadar yazılmış bağlama metotlarının genel olarak, yöntem ve içerik açısından farklılıklar gösteriyor olması, bağlamanın eğitimi/öğretimi açısından olumsuz bir süreç olarak değerlendirilebilir.

“Geleneksel algıların da ğretimi yapılan konservatuar ve faktelere bakıldığında, batıdan bize geçen çalgılara ait yerli ve yabancı çalgı metotlarının bulunmasına karşın, yerli algılarımıza ait metotların bulunmadığı, olanların da birbirinden farklı yol ve teknikler izlediği görülmektedir” (zbek,1988,s.418). Mesleki müzik eğitimi veren kurumlara bakıldığında ise, bağlama eğitimi veren ğretim elemanlarının genelde kendi hazırladığı ders notlarıyla ğretim yaptıkları görülmektedir.

“Bağlama eğitim ve ğretimi ile ilgili metot çalışmaları bulunmaktadır. Fakat bu çalışmaların büyük bir çoğunluğu usta ıracak ilişkisi içerisinde kendisini yetiştirmiş kişiler tarafından yapıldığından, bilimden daha çok ticari veya ekonomik endişeler ön planda tutulmuştur. Metot adı altındaki bu çalışmalar incelendiğinde, ciddi yaklaşımlar da olmakla birlikte büyük bir çoğunluğu türkü kitabı olmaktan öteye gidememiştir. Kaynakçası veya bibliyografyası olmayan birçok metot çalışmasını görmek mümkündür” (Ekici, 2006,s.4).

“Türkiye’de ticari olarak yapılan işlerden biri de, ehliyetsiz kişilerin bağlama metodu yazmasıdır. (istisnalar hariç) Geçmişten günümüze bir göz atıldığında konuyla hiç ilgisi olmayan kişilerin dahi bağlama metodu yazdığı görülür. Ülkemizde; bağlama almasını, tavır ve üslubunu, hatta notayı dahi bilmeyenlerin metot yazması, Unkapanı’ndaki müzik piyasası gibi kanayan bir yaradır” (Atılđan, 2011s.1).

Bağlamanın eğitim/ğretimi geleneksel ğretim yöntemi olan usta-ıracak anlayışıyla günümüze kadar geldiğinden, geleneksel ğretim yöntemi diyebileceğimiz bu ğretim yöntemini, mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki ğretim elemanları da bir şekilde kullanmaktadırlar.

“Yurdumuzda müzik eğitimi veren kurumların büyük bir bölümünde çağdaş evrensel müzik öğretim yöntemleri yeterince bilinmemekte, incelenmemekte veya onlardan yeterince yararlanılamamaktadır. Türk müziği bilimsel yöntemlerle incelenmiş eğitim için düzenlenmiş, metotlaştırılmış değildir. Aynı kökten aynı kuramsal temellere dayanan türle, yapay ayrımlarla birbirinden koparılmış, bilimsellikten uzaktan yakından ilgisi olmayan çabalarla sistemsiz ve yöntemsiz öğretime konulmuştur(Tura,1992, akt.İşildar,2003,s.6).

Çalgı eğitim/öğretiminde öğretim teknik ve metotları çok büyük önem taşımaktadır. Bağlama eğitimi/öğretimi için konulan hedeflere sadece geleneksel yöntemler ile ulaşabilmek imkânsızdır. Bağlamanın eğitim/öğretim yöntemlerinin akademik eğitim alanında yeterince yansıtılamaması ve yeteri kadar bağlama öğretim metodu çalışmalarının yapılmamış olması bağlama öğretim sürecini olumsuz etkileyen durumlardan biridir.

1.1. Problem cümlesi

Günümüzde bağlama eğitiminde kullanılan bağlama metotlarının içerikleri bağlama öğretimi açısından yeterli midir?

1.2. Alt problemler

1.2.1. Üniversitelerin ilgili bölüm öğretim elemanlarının bağlama metodu içeriği hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.2.2. Öğretim elemanlarının bağlama eğitiminde kullandığı öğretim yöntemleri nelerdir?

1.2.3. Ulaşılan bağlama metotları hangileridir?

1.2.4. Ulaşılan bağlama metotları, öğretim elemanlarına uygulanan anketle oluşturulan bağlama metodu inceleme kriteri açısından uygun mudur?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, “bağlama metodu inceleme kriterlerinin” oluşturulması ve oluşturulan bu kriterle ulaşılabilen bağlama metotlarının incelenmesi, bir bağlama metodunda bulunması gerekli özelliklerin ortaya konması amaçlanmaktadır. Ayrıca araştırmada bağlama metodu inceleme kriteri, bağlama eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri, bağlama metotlarının içerikleri araştırmada çeşitli değişkenleri temsil etmektedir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, bağlama metotlarında olması gereken unsurların tespit edilerek, yeni yazılacak olan metotlara ışık tutması bakımından önemlidir. Metotlarda standardizasyona gidilmesi ve herkes tarafından kabul gören öğretim teknik ve yöntemlerinin metotlarda ortaya konulması çalgı eğitimi-öğretimi açısından önemlidir. Ayrıca değişik kurumlarda bağlama derslerinin ayrı teknik metot ve yöntemlerle öğretilmesi farklı problemleri de ortaya çıkarmaktadır. Ortak kullanılabilir bir metot ile, bağlama çalma tekniklerinde hem gelişme hem de birliktelik olacağından, farklı metot ve öğretim yöntemleriyle eğitim alan öğrenciler arasındaki farklı çalma tekniklerinin de önüne geçilmiş olacaktır.

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Araştırma, Üniversitelerin ulaşılabilen müzik eğitimi veren, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bağlama eğitimi/öğretimi veren öğretim elemanlarıyla,
- Araştırma, mevcut ulaşılabilen “uzun sap (kara düzen)” bağlama metotlarıyla,
- Araştırma, konuyla ilgili ulaşılabilen kaynak ve belgelerle sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada betimsel araştırma yöntemi ve tarama modeli kullanılmıştır .“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2005, s.77).

2.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarından, Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümleri ve Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında görev yapan, bağlama eğitimi veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, farklı Güzel Sanatlar Fakültelerinin müzik bölümleri ve Eğitim Fakültelerine Bağlı Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında görev yapan, bağlama eğitimi veren 34 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

2.2. Veri toplama araçları ve verilerin toplanması

Araştırma için konuya yönelik kaynaklara ulaşıp, kitap, makale, bildiri, yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez çalışmaları taranmış, benzer çalışmalar gözden geçirilmiştir. Problemin belirlenmesi ve çözümü konusunda araştırmaya destek sağlaması için üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bölümlerinde ve eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan bağlama eğitimi veren öğretim elemanlarına anket uygulanmıştır. Ayrıca bağlama eğitimi ile ilgili günümüze kadar yazılmış bağlama metot kitaplarından ulaşılabilenler incelenmiştir.

2.3. Anketin hazırlanması ve uygulanması

Anket için hazırlanan soruların geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, alınan sonuçlar doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra, araştırmacı tarafından danışman denetiminde hazırlanmıştır. Anket yönergesi hazırlanmış, yönergede; yapılan çalışma hakkında kısa bilgilerin yanı sıra anketin nasıl cevaplanacağı ve anketin olduğu bölüm içerikleri kısaca tanıtılmış ve araştırmacının iletişim bilgileri verilmiştir. Hazırlanan anket formu

üç bölümden oluşturulmuş, birinci bölümde; üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bölümlerinde ve eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan bağlamayla ilgili öğretim elemanlarına mezun olduğu üniversite, görev yaptığı üniversite-fakülte-bölüm, en son mezun olduğu program ve görevdeki çalışma yıllarını içeren genel sorular sorulmuş, ikinci bölümde, “bağlama metodunda olması gereken konular” ile ilgili 20 soru sorulmuş, üçüncü bölümde ise, “bir bağlama metodunda eğitim-öğretim açısından gerekli olan durumlar” ile ilgili 11 soru sorulmuştur. Ankette yer alan sorular çoktan seçmeli ve kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Oluşturulan anket formu, araştırmacı tarafından çoğaltılarak 60 günlük süre içinde araştırmanın örneklemini oluşturan üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bölümlerinde ve eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan bağlamayla ilgili öğretim elemanlarına, internet, telefon, posta yoluyla ve kişinin kendisiyle bizzat görüşülerek uygulanmış ve ankete katılan öğretim elemanlarının 34’ünden cevapları alınmıştır. Konuyla ilgili araştırmalar, incelenen kitaplar ve uygulanan anketlerden çıkan sonuçlar doğrultusunda metot değerlendirme ölçütü geliştirilerek, pilot test hazırlanmış, sonrasında uzman görüşleri alınarak, metot değerlendirme ölçütü oluşturulmuştur.

2.4.Verilerin çözümlenmesi ve sergilenmesi

Araştırmanın anket bölümünden elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) yolu ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular önce tablolar haline getirilmiş ve yorumlanmıştır. Anket sonuçları ve ilgili araştırmaların doğrultusunda elde edilen bulgularla kitap değerlendirme ölçütü oluşturulmuş, oluşturulan ölçüte göre ulaşılabilen bağlama metotları incelenerek analizi yapılmış ve sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Problem: Üniversitelerin ilgili bölüm öğretim elemanlarının bağlama metodu içeriği hakkındaki görüşleri nelerdir?

3.2. Birinci Alt Problemin Çözümü:

Birinci alt problemin çözümü için üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik anabilim dalları ve eğitim fakültelerinin müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarına anket uygulanmış ve bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamanın fiziki yapısını tanıtıcı (gövde, eşik, burgu vs) bilgilerin olup olmamasıyla” ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda, bağlamanın fiziki yapısını tanıtıcı (gövde, eşik, burgu vs) bilgiler olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	4	%11.76
Kısmen	0	0
Evet	30	%88.23
Toplam	34	%100

Tablo 1. de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda, bağlamanın fiziki yapısını tanıtıcı (gövde, eşik, burgu vs) bilgiler olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %88.23’ünün evet, %11.76’sının hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamanın tarihi gelişiminden bahsedilip bahsedilmemesi” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda, bağlamanın tarihi gelişiminden bahsedilmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Hayır	16	%35.29
Kısmen	6	%47.05
Evet	12	%17.64
Toplam	34	%100

Tablo 2. 'de öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamanın tarihi gelişiminden bahsedilmeli midir?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında, %

47.05'inin hayır, %35.29'unun evet ve %17.64'ünün ise kısmen görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama metotları yazılırken başlangıç, orta ve ileri düzey düşünülerek, metotta bölümlerin oluşturulup oluşturulmaması” ile ilgili görüşleri.

Bağlama metotları yazılırken, başlangıç, orta ve ileri düzey düşünülerek bölümlere ayrılmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	33	%97.05
Toplam	34	%100

Tablo 3. 'de öğretim elemanlarının, “bağlama metotları yazılırken başlangıç, orta ve ileri düzey düşünülerek, metotta bölümlerin ayrılmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %97.05'inin evet, % 2.94'ünün hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamanın ses genişliğini tanıtan bilgilerin mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri.

Bir bağlama metodunda bağlamanın ses genişliğini tanıtan bilgiler mevcut olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	0	
Kısmen	0	
Evet	34	%100
Toplam	34	%100

Tablo 4. 'de öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamanın ses genişliğini tanıtan bilgilerin mevcut olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %100'ünün evet görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamada kullanılan yöresel akort çeşitlerinin, porte üzerindeki yerlerinin evrensel kabul görmüş ses frekanslarıyla gösterilip gösterilmemesi” ile ilgili görüşleri.

Bir bağlama metodunda, bağlamada kullanılan yöresel akort çeşitlerini gösterirken, seslerin porte üzerindeki yerleri, evrensel kabul görmüş ses frekansları ile gösterilmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	6	%17.64
Kısmen	1	%2.94
Evet	27	%79.41
Toplam	34	%100

Tablo-11'de öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, bağlamada kullanılan yöresel akort çeşitlerinin, porte üzerindeki yerlerinin evrensel kabul görmüş ses frekanslarıyla gösterilmeli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %79.41'inin evet, %17.64'ünün hayır ve % 2.94'ünün ise kısmen görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda bağlamanın mevcut bütün seslerinin bağlama üzerindeki yerleri ve porte üzerindeki karşılıklarının gösterilip gösterilmemesi” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda alt, orta ve üst tellerdeki seslerin bağlama üzerindeki yerleri ve porte üzerindeki karşılıkları mevcut olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
---	-------------	-----------

Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	33	%97.05
Toplam	34	%100

Tablo 6.' da öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda bağlamanın mevcut bütün seslerinin bağlama üzerindeki yerleri ve porte üzerindeki karşılıkları mevcut olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %97.05'inin evet, %2.94'ünün ise hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda pozisyonları anlatan parmak numaralarının mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda pozisyonları anlatan parmak numaraları olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	0	0
Kısmen	0	0
Evet	34	%100
Toplam	34	%100

Tablo 7'de öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda pozisyonları anlatan parmak numaraları olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %100'ünün evet görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, sol el parmak baskısı ve duruşlarını anlatan görsel materyallerin, metotta mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda, sol el parmak baskısı ve duruşlarıyla ilgili görsel materyaller mevcut olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	33	%97.05

Toplam	34	%100
---------------	----	------

Tablo 8 'de öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda, sol el parmak baskısı ve duruşlarını anlatan görsel materyaller olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %97.05'inin evet, % 2.94'ünün hayır görüşünde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda sağ elin tezene tutuşu ve duruşu ile ilgili görsel materyallerin mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda, sağ elin tezene tutuşu ve duruşu ile ilgili görsel materyaller olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	33	%97.05
Toplam	34	%100

Tablo 9'da öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda sağ elin tezene tutuşu ve duruşu ile ilgili görsel materyaller olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %97.05'inin evet, % 2.94'ünün hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda mızraplı çalma tekniğini açıklayıcı materyallerin mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri.

Bir bağlama metodunda "mızraplı çalma Tekniği'ni" açıklayıcı materyaller olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	0	0
Kısmen	1	%2.94
Evet	33	%97.05
Toplam	34	%100

Tablo 10'da öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda mızraplı çalma tekniğini açıklayıcı materyaller olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba

bakıldığında, %97.05'inin evet, % 2.94'ünün kısmen görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “tartımsal çalışmalarda notaların vuruş yönlerinin metotta işaretsel olarak mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri

Tartımsal çalışmalarda notaların bağlamadaki vuruş yönleri metotta işaretsel olarak mevcut olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	3	%8.82
Kısmen	1	%2.94
Evet	29	%85.29
Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 11'de öğretim elemanlarının, “tartımsal çalışmalarda notaların vuruş yönleri metotta işaretsel olarak mevcut olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, 85.29'unun evet, % 8.82'inin hayır, %2.94'ünün kısmen ve %2.94'ünün ise soruyu cevaplamadığı görülmektedir.

Tablo 12. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda öğretilecek tartımların bağlamadaki mızrap yönlerinin belirlenmesinin, bağlama çalmaya olumlu katkılarının olup olmadığı” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda öğretilecek tartımların bağlamadaki mızrap yönlerinin belirlenmesinin, bağlama çalmaya olumlu katkılarının olduğunu düşünüyor musunuz?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	32	%94.11

Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 12' de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda öğretilecek tartımların mızrap yönlerinin belirlenmesinin, bağlama çalmaya olumlu katkılarının olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %94.11'inin evet, % 2.94'ünün hayır ve % 2.94'ünün ise soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 13. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda kullanılan tartımsal kalıpların hecelerle ifade edilip edilmemesi” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda kullanılan tartımsal kalıplar hecelerle ifade edilmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	6	%17.64
Kısmen	2	%5.88
Evet	25	%73.52
Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 13' de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda kullanılan tartımsal kalıplar hecelerle ifade edilmeli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %73.52'sinin evet, %17.64'ünün hayır, % 5.88'inin kısmen ve %2.94'ünün ise soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 14. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlamaların fiziki yapılarındaki farklılıklardan dolayı (cura, divan) ayrı parmak numaraları ile belirlenip belirlenmemesi” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda, bağlama çeşitlerinin fiziki yapılarındaki farklılıklardan dolayı, (cura, divan vs.) ayrı, ayrı parmak numaraları belirlenmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	9	%26.47
Kısmen	0	0
Evet	25	%73.52
Toplam	34	%100

Tablo 14’de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda, bağlama çeşitlerinin fiziki yapılarındaki farklılıklardan dolayı, (cura, divan vs.) ayrı, ayrı parmak numaraları belirlenmeli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %73.52’sinin evet, %26.47’inin hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 15. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda bağlamaların fiziki yapılarından dolayı (cura, divan vs.) notalarının ayrı anahtarlarla ifade edilip edilmemesi” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda, bağlama çeşitlerinin fiziki yapılarındaki farklılıklardan dolayı, (cura, divan vs.) sazların notaları ayrı anahtarlarla yazılmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	16	%47.05
Kısmen	1	%2.94
Evet	15	%44.11
Soruyu boş bırakan	2	%5.88
Toplam	34	%100

Tablo 15’de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda, bağlama çeşitlerinin fiziki yapılarındaki farklılıklardan dolayı, (cura, divan vs.) sazların notaları ayrı anahtarlarla yazılmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %47.05’inin hayır, %44.11’inin evet, % 5.88’inin soruyu boş bıraktığı ve %2.94’ünün ise kısmen görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama metotlarındaki materyallerin cd/dvd ile desteklenip desteklenmemesi” ile ilgili görüşleri

Bağlama metotlarındaki materyaller cd/dvd ile desteklenmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	3	%8.82
Kısmen	0	0
Evet	31	%91.17
Toplam	34	%100

Tablo 16 'da öğretim elemanlarının, “Bağlama metotlarındaki materyaller cd/dvd ile desteklenmeli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %91.17'sinin evet, %8.82'inin hayır, görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 17. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda öğretilecek yörelerin müziksel özelliklerini (usul, makam, çalgı vs.) içeren bilgilerin mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda öğretilecek yörelerin müziksel özelliklerini (usul, makam, çalgı vs.) içeren bilgiler mevcut olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	6	%17.64
Kısmen	9	%26.47
Evet	19	%55.88
Toplam	34	%100

Tablo 17'de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda öğretilecek yörelerin müziksel özelliklerini (usul, makam, çalgı vs.) içeren bilgiler mevcut olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %55.88'inin evet, %26.47'sinin kısmen, % 17.64'ünün ise hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 18. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda yöresel bir tavır öğretilmeye başlamadan önce, öğretilecek tavırla ilgili, etüt ve alıştırımların mevcut olup olmaması” ile ilgili görüşleri

Bir bağlama metodunda yöresel bir tavır öğretilmeye başlanmadan önce, öğretilecek tavırla ilgili etüt ve alıştırımlar olmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	0	0
Kısmen	0	0
Evet	34	%100
Toplam	34	%100

Tablo18' de öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda yöresel bir tavır öğretilmeye başlanmadan önce, öğretilecek tavrı ile ilgili etüt ve alıştırmalar olmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %100'nün evet dediği görülmektedir.

Tablo 19. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bir bağlama metodunda türkülerin notaları yazılırken, söz ve saz bölümlerinin ayrı, ayrı porte üzerinde yazılıp yazılmadığı ile ilgili görüşleri.

Bir bağlama metodunda türkülerin notaları yazılırken, söz ve saz icrasındaki farklılıklardan dolayı, türkünün şan ve bağlama bölümleri ayrı iki portede yazılmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	3	%8.82
Kısmen	2	%5.88
Evet	29	%85.29
Toplam	34	%100

Tablo 19' da öğretim elemanlarının, “Bir bağlama metodunda türkülerin notaları yazılırken, söz ve saz icrasındaki farklılıklardan dolayı, türkünün şan ve bağlama bölümleri ayrı iki portede yazılmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %85.29'unun evet, %8.82'sinin hayır, %5.88'inin ise kısmen görüşünde olduğu görülmektedir.

3.2.. İkinci alt problem : Öğretim elemanlarının bağlama eğitiminde kullandığı öğretim yöntemleri nelerdir?

3.2.1. İkinci alt problemin çözümü

İkinci alt problemin çözümü için güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik ana bilim dalları ve eğitim fakültelerinin müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarına uygulanan anket sonuçları ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 20. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama eğitiminde tezene vuruşlarının standart olmasının önemli olup olmadığı” ile ilgili görüşleri

Bağlama eğitiminde tezene vuruşlarının standart olması önemli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	3	%8.82
Kısmen	0	0
Evet	31	%91.17
Toplam	34	%100

Tablo 20’de öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitiminde tezene vuruşlarının standart olması önemli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %91.17’sinin evet, 8.82’sinin hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 21. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama öğretiminde sol el ve sağ elin eşgüdümsel hareketlerinin önemli olup olmadığı” ile ilgili görüşleri

Bağlama öğretiminde sol el ve sağ elin eşgüdümsel hareketleri önemli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	0	
Kısmen	0	
Evet	34	%100
Toplam	34	%100

Tablo 21’de öğretim elemanlarının, “Bağlama öğretiminde sol el ve sağ elin eşgüdümsel hareketleri önemli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %100’ünün evet görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 22. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “başlangıç aşamasında bağlama eğitimine dizisel öğretim yöntemi ile başlanmasının doğru olup olmadığı” ile ilgili görüşleri

Başlangıç aşamasında bağlama eğitimine “dizisel öğretim yöntemi” ile başlanmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	11	%32.35
Kısmen	1	%2.94
Evet	21	%61.76
Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 22’de öğretim elemanlarının, “Başlangıç aşamasında bağlama eğitime” dizisel öğretim yöntemi” ile başlanmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %61.76’sının evet, %32.35’inin hayır % 2.94’ünün kısmen ve % 2.94’ünün ise bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 23. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama eğitiminde, diziler öğretilirken belirli bir sıranın takip edilip edilmemesi” ile ilgili görüşleri.

Bağlama eğitiminde, diziler öğretilirken belirli bir sıra (“la” kararlılar, “si” kararlılar vs.) takip edilmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	3	%8.82
Kısmen	0	0
Evet	29	%85.29
Soruyu boş bırakan	2	%5.88
Toplam	34	%100

Tablo 23 öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitiminde, diziler öğretilirken belirli bir sıra (“la” kararlılar, “si” kararlılar vs.) takip edilmeli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %85.29’unun evet, %8.82’sinin hayır ve % 5.88’inin ise bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 24. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama eğitiminde diziler öğretilirken dizinin seslerinin sırasıyla, sistematik olarak tanıtılıp tanıtılmaması” ile ilgili görüşleri

Bağlama eğitiminde bir dizi öğretilirken dizinin sesleri sırasıyla (1.ses, 2.Ses, 3.Ses vs.) sistematik olarak tanıtılmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	12	%35.29
Kısmen	0	0
Evet	21	%61.76
Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 24 öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitiminde bir dizi öğretilirken dizinin sesleri sırasıyla (1.ses, 2.Ses, 3.Ses vs.) sistematik olarak tanıtılmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %61.76’sının evet, 35.29’unun hayır ve % 2.94’ünün ise bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 25. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “başlangıç aşamasında bağlama eğitimine, “tartımsal” öğretim yöntemi ile başlanıp başlanmaması” ile ilgili görüşleri

Başlangıç aşamasında bağlama eğitimine “tartımsal öğretim yöntemi” ile başlanmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	7	%20.58
Kısmen	0	0
Evet	26	%76.47
Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 25 öğretim elemanlarının, “Başlangıç aşamasında bağlama eğitimine “tartımsal öğretim yöntemi” ile başlanmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %76.47’sinin evet, %20.58’inin hayır, % 2.94’ünün ise bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 26. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama eğitiminde tartımlar öğretilirken belirli bir sıranın takip edilip edilmemesi” ile ilgili görüşleri.

Bağlama eğitiminde, tartımlar öğretilirken belirli bir sıra takip edilmeli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	34	%100
Hayır	0	0
Kısmen	0	0
Toplam	34	%100

Tablo 26 öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitiminde, tartımlar öğretilirken belirli bir sıra takip edilmeli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %100’ünün evet görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama eğitimine tavırsal öğretim yöntemi ile başlanıp başlanmaması” ile ilgili görüşleri

Bağlama eğitimine “tavırsal öğretim yöntemi” ile başlanmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	33	%97.05
Kısmen	0	0
Evet	0	0
Soruyu boş bırakan	1	%2.94
Toplam	34	%100

Tablo 27 öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitimine tavırsal öğretim yöntemi ile başlanmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, % 97.05’inin hayır, %2.94’ünün ise bu soruyu boş bıraktığı görülmektedir.

Tablo 28. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “yöresel tavırların kendi arasında zorluk derecelerinin olup olmadığı” ile ilgili görüşleri

Yöresel tavırların kendi arasında zorluk dereceleri var mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	3	%8.82
Kısmen	0	0
Evet	31	%91.66
Toplam	34	%100

Tablo 28. öğretim elemanlarının, “Yöresel tavırların kendi arasında zorluk dereceleri var mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %91.66’sının evet, % 8.82.’sinin hayır görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 29. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “uta-çırak ilişkisinin önemli olup olmadığı” ile ilgili görüşleri

Bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisi önemli midir?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	33	%97.05
Toplam	34	%100

Tablo 29 öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisi önemli midir?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %97.05’inin evet, % 2.94.’ünün hayır, görüşünde olduğu görülmektedir.

Tablo 30. Ankete katılan öğretim elemanlarının, “bağlama eğitiminde, usta-çırak ilişkisini destekleyen görsel materyallerin kullanılıp kullanılmaması” ile ilgili görüşleri

Bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisini destekleyen görsel materyaller kullanılmalı mıdır?	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayır	1	%2.94
Kısmen	0	0
Evet	33	%97.05
Toplam	34	%100

Tablo 30 öğretim elemanlarının, “Bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisini destekleyen görsel materyaller kullanılmalı mıdır?” sorusuna verdiği cevaba bakıldığında, %97.05’inin evet, %2.94’ünün hayır görüşünde oldukları görülmektedir.

2.1. Üçüncü alt problem: Ulaşılan bağlama metotları hangileridir?

3.1.2. Üçüncü alt problemin çözümü:

Üçüncü alt problemin çözümü için, yapılan araştırmalar sonucunda 19 bağlama metoduna ulaşılabilmiş, ulaşılan bağlama metotları alfabetik sırayla dizilmiş ve sıra numarasıyla incelenmiştir.

Tablo 31. Uzun sap (kara düzen) bağlama metotlarının sıralı listesi

Sıra No	İNCELENEN METOT İSİMLERİ
1	Akmaz Hakan, "Modern bağlama metodu, ritim uygulamalı (metronom) bağlama-bona-solfej eğitim metodu
2	Altuğ Nevzat, "Teknik bağlama eğitimi usuller, dağar 2" (dağar1,dağar2,dağar3 şeklinde üç kitap)
3	Atalay M.Aydın-Alim Yaşar Kemal, " pozisyonlarla uzun sap metodu" 1. Baskı
4	Değerli Turabi, " uzun saplı bağlama metodu-1"
5	Ekici Savaş, "Bağlama eğitimi yöntem ve teknikleri"
6	Ekici Savaş, "Bağlama için etütler ve tezene çalışmaları",
7	Kalender Cemalettin-Keskin Levent
8	Karahasan Temel Hakkı, "Uzun sap bağlama metodu (kara düzen) üç cilt bir arada
9	Karahasan T. Hakkı, "U. sap bağ.metodu, yeni öğrenenler için kolay ve pratik uygulamalı
10	Kaya Gazi Erdener, "bağlama metodu " 3. Baskı
11	Özel Şinasi, "Bağlama metodu"
12	Saçan Ahmet, "Bağlama öğretim ve eğitim metodu", senfoni müzik yayınları, Şubat 2010,izmir
13	Semiz Mehmet "bağlama-1" 1. baskı,evrensel müzik evi, 1993, Ankara
14	Taptık Güray, "Bağlama büyük metot", 4 cilt
15	Tekkuş Ahmet, "Bağlama metodu"
16	Turan Bahattin, "Bağlama öğreniminde en kolay yöntem yeni bağlama metodu 1"
17	Yener Sabri, "Bağlama öğretim metodu, 3 cilt",
18	Ziypak Sadık, "Müzik eğitimi ve bağlama metodu",
19	Zülal Yusuf Kemal, "Temel bağlama eğitimi"

3.4. Dördüncü alt problem: Ulaşılan bağlama metotları, öğretim elemanlarına uygulanan anketle oluşturulan bağlama metodu inceleme kriteri açısından uygun mudur?

3.4.1. Dördüncü alt problemin çözümü:

Bağlama öğretim metotlarının değişkenlikleri ulaşılabilen bağlama metotları incelenerek tespit edilmiş, gerekli olan kaynak taramaları yapılmış ve ilgili öğretim elemanlarına anketler uygulanarak bağlama metodunda olması gereken konular tespit edilerek bağlama metodu inceleme kriteri oluşturulmuştur. Oluşturulan kriter ulaşılabilen bağlama metotlarına uygulanmış ve sonucu tablolaştırılmıştır. Tablo 32' de oluşturulacak bir bağlama metodunda olması gereken konu başlıkları oluşturulan kriterdeki sırasıyla verilmiş

sonrasında grafik oluşturularak yüzdeler oranları ifade edilmiştir (Ek-1 de Konular mevcuttur).

Tablo 32. içerik açısından İncelenen bağlama metotlarının konu başlıklarına göre genel dağılımı.

Metotta Olması Gereken Konu Başlıkları	YOK	KISMEN	VAR	TOPLAM
1. Konu Başlığı	9	4	6	19
2. Konu Başlığı	2	5	12	19
3. Konu Başlığı	12	3	4	19
4. Konu Başlığı	5	1	13	19
5. Konu Başlığı			19	19
6 . Konu Başlığı	5	4	10	19
7 . Konu Başlığı	15		4	19
8. Konu Başlığı	3		16	19
9. Konu Başlığı	2		17	19
10. Konu Başlığı	13	2	4	19
11. Konu Başlığı	6		13	19
12 .Konu Başlığı	3		16	19
13. Konu Başlığı	12	4	3	19
14. Konu Başlığı	13		6	19
15. Konu Başlığı	15		4	19
16. Konu Başlığı	17	1	1	19
17. Konu Başlığı	15		4	19
18. Konu Başlığı	13		6	19
19. Konu Başlığı	15		4	19
20. Konu Başlığı	11		8	19
21. Konu Başlığı	11		8	19
22. Konu Başlığı	16		3	19
23. Konu Başlığı	14	1	4	19

24. Konu Başlığı	9		10	19
25. Konu Başlığı	3	2	14	19
26. Konu Başlığı	3		16	19
27. Konu Başlığı	11		8	19
28. Konu Başlığı	16		3	19
Genel Toplam	269	27	236	532

4. SONUÇ TARTIŞMA ve ÖNERİ

Bu bölümde yapılan çalışma sonucunda ortaya çıkan bulgular ışığında elde edilen sonuçlar ve buna bağlı olarak problemin çözümüne yönelik öneriler yer almaktadır.

Birinci alt problemin sonucunda, bir bağlama metodunda olması gerekenler şu şekilde belirlenmiştir.

- Elde edilen bulgulara göre oluşturulacak bir bağlama metodunda, bağlamanın fiziki yapısı (gövde, eşik vb.) tanıtılması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, bağlamanın tarihi gelişiminden kısmen bahsedilmesi gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunun kendi içinde çeşitli bölümlerden oluşması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, duruş, tutuş ve oturuşla ilgili bilgilerin olması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, bağlamanın ses genişliği ve perde yerlerinin ses karşılıkları porte üzerindeki yerleriyle birlikte olması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlamada kullanılan yöresel akortların diyapazon karşılıklarının porte üzerinde gösterilmesi gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, pozisyonları anlatan parmak numaralarının olması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, mızraplı çalma tekniğini açıklayıcı bilgilerin olması gerektiği,

- Elde edilen bulgulara göre, tartımsal çalışmalar yaparken notaların bağlamadaki vuruş yönlerinin belirtilmesi gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, tartımların bağlamadaki mızrap yönlerinin işaretsetel olarak çoğunlukla olması gerektiği,
- Elde edilen diğer bir bulguya göre oluşturulacak bir bağlama metodunda, bağlama çeşitlerinin fiziki (ebat) yapılarındaki farklılıklardan dolayı, çoğunlukla ayrı parmak numaralarının yazılabileceği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodundaki konuların cd/dvd gibi görsel materyallerle desteklenmesi gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, türkülerin yörelerine ait kısa bilgilerin olması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, yöresel bir tavır öğretilmeye başlanmadan önce, öğretilecek tavrıla ilgili etüt ve alıştırmaların olması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, oluşturulacak bir bağlama metodunda, uygulama türkülerinin notaları yazılırken, söz ve saz icrasındaki farklılıklardan dolayı, türkünün şan ve bağlama bölümlerinin ayrı iki portede üzerinde yazılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Özbek(1998) çalışmasında, bağlama metotlarının bölümlerden oluşması gerektiği tespitinde bulunmuştur. Oluşacak bölümlerin içeriği şu şekilde tanımlanmıştır: 1. Bölümde; çalgı bilgisi, çalgıyı tanıyalım, bağlamanın ve tezenenin doğru tutuluşu, perde üzerindeki durumu, gerekli işaretler, bağlamanın akordu, diyapazonu ve rejistleri 2. Bölümde; alıştırmalar, kompoze ezgiler (çeşitli türküler, çeşitli çalgısal ezgiler, bağlama için yazılmış parçalar) 3. Bölümde; üslûp ve tezene biçimleri, 4. Bölümde, çeşitli düzenler ve pozisyonlar, 5. Bölümde ise; bağlama düzeninden oluşturması gerektiği tespitinde bulunuyor. Özbek'in görüşlerinde olduğu gibi bu araştırmada da metotların

bölgümlere ayrılarak yazılmasının daha anlaşılır olacağı, dolayısıyla konuların birbiriyle olan bağlantıları da düşünülerek eğitimin temel ilkelerinden olan basitten zora doğru ilkesi esas alınarak bir sıralama yapıldığında, öğrencilerin algılamalarını kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Ayrıca, Işıldar(2003) çalışmasında, yurdumuzda müzik eğitimi veren kurumların çoğunda evrensel kriterlere uygun öğretim yöntemlerinin yeterince kullanılmadığını, geleneksel çalgılarımızda belirli bir standartlaşmaya gidilmeden, sistemsiz, yöntemsiz olarak eğitime başlandığı, bağlama eğitimi konusunda günümüzde hala bir görüş birliğine varılmadığını ve dolayısıyla bağlama eğitiminde kullanılacak ne bir metodun nede bir sistemin mevcut olmadığını tespit ediyor ve dolayısıyla yukarıdaki sonuçlarla paralellik gösteriyor.

Birinci alt problemin sonucuna paralel olarak Ekici (2006) çalışmasında, genel olarak metotların çoğunda öğretimi yapılan bağlamanın hangi ebatta olduğu belirtilmemiştir. 39-43 tekne bir bağlamanın öğretimi ve icrası ile daha küçüğü veya daha büyüğü arasında, özellikle sol el parmak numaralarında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle metotta hangi ebattaki bağlamanın esas alındığı mutlaka belirtilmelidir tespitinde bulunuyor.

Kaya (1993), bağlama metotlarında görülen hataları şu şekilde sıralamıştır; öğretimde en geçerli yöntemlerden biri olan bilinenden bilinmeyene yöntemi kullanılmamıştır. Bağlamanın öğretimi türkü öğretimine dayandırıldığı için, çalgı üzerinde türkü çalmanın dışında kalan teknik çalışmalar ikinci planda kalmış, bağlama çalmak ile türkü çalmak birbirine karıştırmıştır. Bu alanda az sayıda bilimsel ve nitelikli çalışma bulunmakta olup, akademik düzeyde yapılan çalışmaların daha çoğaltılması ve bilimsel metotların oluşturulması bağlama eğitim-öğretiminde ivedilikle çözülmesi gereken bir konudur. Elde edilen bilgilerden hareketle, günümüze kadar oluşturulmuş bağlama metotlarının yöntem ve içerik bakımından eksiklerinin olduğu, bağlama çalma tekniklerinin doğru ve daha anlaşılır ifade edilebilmesi için yeni bağlama metotlarının oluşturulmasının gerektiği düşünülmektedir. Kaya'nın araştırması da yapılan bu araştırma ile benzerlik göstermektedir.

İkinci alt problemin sonucunda, bağlama eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri şu şekilde belirlenmiştir.

- Elde edilen bulgular göre, bağlama eğitimi sürecinde tezene vuruşlarının standart olmasının önemli olduğu,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlama öğretiminde sol el ve sağ elin eşgüdümsel hareketlerinin önemli olduğu,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlama eğitimine dizi esaslı başlanabileceği,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlama eğitimine tartım esaslı başlanabileceği,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlama eğitimine yöresel tavırların öğretimi ile başlanılmaması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, tavırların öğretiminde, tavırların kendi aralarındaki zorluk derecelerine göre sıralanması gerektiği,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisinin önemli olduğu,
- Elde edilen bulgulara göre, bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisi destekleyen görsel materyallerin kullanılması gerektiği,
- Bu araştırmanın sonucunda usta-çırak ilişkisine dayanan geleneksel öğretim yöntemi olan görerek öğretim yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaptan(2007), çalgıyı çalarken doğru bir tutuşa sahip olma, el, kol ve parmakların doğru pozisyona sahip olması ve çalgının tonunun kaliteli ve kendine özgü olması bütün çalgılar için temel olması gereken durumlardır, tespitinde bulunuyor. Karahan(2009) ise, Bağlamayı seslemeyi; bağlamanın tutulması, tezenenin belli yönlerde tellere vurulmasıyla eşgüdümlü olarak, parmakların tuşe üzerinde hareket ettirilmesi gibi genel işlem basamakları ile çerçevelelenebilir. Bu işlem basamaklarının gerçekleştirilmesi de kendi içinde

belli ardışıklamaları ile koşmakla olanaklıdır. Bağlamanın tutulmasına dair bu ardışıklamalar, bedensel kuruluş adı altında; oturuş, kolların durumu, parmakların durumu ve tuşede konumlandırılması, tezenenin tutulması, dizlerin durumu ve gövde ile açıları şeklinde alt basamaklar olarak belirtilebilir. Beden ve ona bağlı uzuvların doğal durum ve doğal hareket tarzlarının, hem tutuş, hem de sesleyişe dair öngörülen uygulamalar bakımından bağlayıcılığı genel gerçek bir durumdur tespitinde bulunuyor. Ekici (2006), bir çalgının öğretiminde ki en önemli konulardan birisi de çalgının doğru tutulmasıdır. Bunun için bağlamanın öğretiminde de; bağlamanın ve tezenenin nasıl tutulacağı veya tarif edilen şekilde tutulmazsa ne tür aksaklıkların olacağı, nedenleri ile birlikte açık ve anlaşılır bir dille anlatılmalıdır. Konunun pekiştirilmesi için gerekirse fotoğraf ve çizimlerden de faydalanılmalıdır, tespitinde bulunuyor. Karahan ve Ekicinin çalışmalarıyla paralel olarak, bu araştırmada da duruş tutuş ve oturuşun çalgı eğitiminde önemli konulardan olduğu ve ilerleyen eğitim sürecini etkileyeceği düşünülmektedir. Bu çalışmada bağlamada kullanılan yöresel akortların diyapazon karşılıklarının porte üzerinde gösterilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca yine araştırmanın sonuçlarına paralel, Önal (1990) çalışmasında, bağlama akort edilirken toplu icrada “do” sesi çok sık kullanıldığından dolayı, bağlamanın alt tellerinin “do” sesi esas alınarak akort edildiğine dikkat çekmiş ve bağlamanın alt tellerinin “do” sesine akortlandığında porte üzerindeki karşılıklarını göstermiştir. Ayrıca çalışmada, her ne kadar alt teller “do” olarak akortlansa da geleneksel söylem esas alınarak alt tellerin “la” kabul edilerek notalarının yazıldığı belirtilmiştir.

Algı (2006) bağlamada tavırların birkaç küçük ayrıntılarla birbirinden ayrıldığını, bu farklılıkların en önemli göstergesinin ise görsel olduğu tespitinde bulunuyor. Ayrıca bazı tavırların da yörelere göre değişiklikler göstermeleriyle birlikte, bir tavrın içinde diğerini görmenin de mümkün olduğunu Kaya(1993) ise,

bağlamada öğretilecek yöresel tezene tavrının sırası, kendi içindeki zorluk derecesi ve öğrencinin hazır bulunuşluğu olmak üzere iki şekilde olduğu tespitinde bulunuyor. Algı ve Kaya'nın çalışmalarında da görüldüğü gibi, bu araştırmada da yöresel tavırlar öğretilirken kendi arasındaki zorluk dereceleri düşünülerek sıralanmalıdır sonucunun yanı sıra, tavırların birbiriyle olan ilişkileri düşünülerek öğretim sıralaması yapılabileceği gibi bazen de öğrencinin kendi yöresine olan yatkınlığı göz önüne alınarak öğrenci merkezli bir sıralama da düşünülebilir.

Kaptan (2007), çalgı öğrenimi için gerekli olan kas hareketlerinin doğuştan gelen yeteneklerle değil, alıştırma ve etüt çalışmaları yapılarak kazanılacağı; bağlama öğretimi ders sürecinde; öğretimin izleme yoluyla gerçekleştiği, öğretmenin öğrenci için temel kaynak ve model oluşturduğu, öğretimin bellek/hafıza ile yakından ilişkili olduğu ve doğaçlama tekniğinin öğretimin önemli bir parçası olduğu; bu düşüncenin paralelinde Algı (2006) Bağlama öğretiminde usta çırak ilişkisinin önemli olduğunu vurgulayarak, görerek ve uygulayarak çalmanın eski ozanlık-âşıklık geleneğinden gelen her zaman geçerli bir yöntem olduğu saptamalarıyla yapılan bu araştırma ile benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda

Döğücü (1997), bağlamada tavırları araştırmamış ve dinlememiş bir icracının, sadece nota yardımı ile tavra uygun çalması veya söylemesi mümkün değildir. Çünkü çok zaman, ezgileri notaya alan kişiler, insanların bunu bildiğini hesaba katarak, notaları tavra uygun yazılmadığını vurgulamaktadır.

Üçüncü alt problemin sonucunda; 19 bağlama metoduna ulaşılmıştır. Bu bağlama metotları bulgular bölümünde açıklanmıştır.

Dördüncü alt problemin sonucuna göre; ulaşılan bağlama metotlarının çoğunlukla öğretim elemanlarının ihtiyacına cevap verecek düzeyde olmadığı, yöntem ve içerik bakımından yetersiz veya eksiklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

- Bağlama metotları oluşturulurken temel ve ileri düzey olarak ayrılabilmesi gibi, yöresel düzenlerden oluşan farklılıkları içeren metotlar, yöresel bağlama çalma tavırlarıyla ilgili metotlar, elle (şelpe) çalma teknikleriyle ilgili ve diğer müzik türleri ve aceliyeti gerektiren eserlerin uygulanabilmesi için gerekli olan alıştırma ve etütlerden oluşan değişik metotlar yazılabilir.
- Metotlar uygulama alıştırması ve uygulama türkülerinden oluşan kaynak kitaplar ve cd/dvd'lerle görsel olarak desteklenebilir.
- Çalgı eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin bağlama eğitiminde kullanımına dair yeni araştırmalar yapılabilir.
- Bağlamada yöresel akortlar ve kullanımı, çalgı stilleri ile ilgili bir araştırmalar yapılabilir.
- Bağlamanın ses frekanslarının karşılıkları ve fiziki yapılarından dolayı kullanılması gereken anahtarlar konusunda araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akmaz, H. (2001). *Modern bağlama metodu ritim uygulamalı (Metronom) Bağlama-bona-solfej eğitim metodu*. Değiştirilmiş 2. bas. İnkanse ofset, Ankara.
- Aksüt, S. (1998). *Türk musikisi çalgı eğitiminde metot ihtiyacı*. 1.Müzik kongresi müzik bildirileri. F27. Kültür bakanlığı yayınları. Ankara.
- Algi, S. (2006). Üniversitelerimizin eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi ana bilim dallarında bağlamada yöresel tezene tavırlarının kullanım

- durumlarına yönelik bir çalışma. Selçuk Üniv. Sosyal Bil. Enstitüsü GSFABD müzik öğretmenliği bilim dalı, yüksek lisans tezi. Konya
- Altuğ, N. (1997). *Teknik bağlama eğitimi usuller, dağarı*. 2. bas Anadolu matbaacılık, İzmir.
- Altuğ, N. (1997). *Teknik bağlama eğitimi usuller, dağarı 2*. 2. bas. Anadolu matbaacılık, İzmir.
- Altuğ, N. (1997). *Teknik bağlama eğitimi usuller, dağarı 3*. 2. bas. Anadolu matbaacılık, İzmir.
- Atalay, M.A. ve Alim, Y. K. (2004). *Pozisyonlarla uzun sap metodu*. 1. bas. Aktüel basım yayım, Bursa.
- Atılğan, H. (2011). *Ülkemizde bağlama metodu ve bazı gerçekler*. Müzikte 2000 sempozyumu. <http://www.telifhaklari.gov.tr/belge/1-18064/eski2yeni.html> erişim tarihi, 10 Ekim 2011.
- Değerli, T.(2011). *Uzun saplı bağlama metodu-1*. Megita matbaası, İzmir.
- Döğücü, F.(1997). Türk halk Müziği'nde Yozgat tavrı Türk halk müziğinde Yozgat tavrı. Ege Üniv. Sosyal Bil. Enst. Temel Bil. Ana Bilim Dalı y.lisans tezi. İzmir.
- Ekici, S. (2006). *Bağlama eğitimi yöntem ve teknikleri*. Yurtrenkleri yayınevi, Ankara.
- Ekici, S. (2000). *Bağlama için etütler ve tezene çalışmaları*. Gaziantep Üniversitesi yayınları, Gaziantep.
- Işıldar, Z. (2003). *Bağlama metotlarının çalgı eğitimi bakımından değerlendirilmesi*. Uludağ Üniv. Sosyal Bil. Enstitüsü, Yük. lisans tezi. Bursa
- Kalender, C. ve Keskin, L. (2010). *Bağlama eğitimi düzenler ve tavırlar*. 3.bas. Arkadaş yayınevi, Ankara.
- Kaptan, Z.(2007) Ülkemizde bağlama ve klasik gitarın sanatsal ve öğretsel süreçler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimle Enstitüsü. Doktora tezi. Bolu.
- Karahasan, T.H. (2000). *Uzun sap bağlama metodu (Kara Düzen) 3 cilt bir arada*. Yörem müzik yayınları, İstanbul.

- Karahasan, T. H. (1999). *Uzun sap bağlama metodu, yeni öğrenenler için kolay ve pratik uygulamalı 1. bölüm*. Bestem yayıncılık, İstanbul.
- Kaya, G. E. (2011). *Bağlama Metodu* 3. baskı Ege Üniversitesi basımevi müdürlüğü. İzmir.
- Kaya, G.E. (1993). *Bağlama metotlarının karşılaştırılmalı yöntemle incelenmesi*. Ege üniv. sosyal bil. enst. Yayımlanmamış y.lis. tezi. İzmir.
- Kurt, C. (2003). *Bağlama Düzeni Metodu, 1.Kitap Bağlamaya Başlangıç*. Kuloğlu matbaacılık san. ve tic. ltd. şti. 1. bas. Ankara
- Özbek, M.(1988). *Türkiye’de çalgı eğitiminde metot ihtiyacı ve bağlama metodu*. müzik bildirileri. F27. Kültür bakanlığı yayınları. Ankara.
- Saçan, A. (2010). *Bağlama öğretim ve eğitim metodu (Uzun Saplı)*. Senfoni müzik yayınları. İzmir.
- Semiz , M. (1993). *Bağlama- 1*. 1.baskı Evrensel müzik, Ankara.
- Taptık, G.(Ty). *Bağlama büyük metot*. 4 cilt.
- Tekkuş, A. (1999). *Bağlama Metodu*. Kırşehir eğitim araçları ve donanım merkezi müd. döner sermaye işletmesi, Kırşehir.
- Turan, B.(Ty). *Bağlama Öğreniminde En Kolay Yöntem Yeni Bağlama Metodu -1*. 4.bas. Bornova can ofset, İzmir.
- Yener, S.(1987). *Bağlama Öğretim Metodu, 3 Cilt*. Kuzey gazetecilik matbaacılık ve ambalaj sanayi a.ş. Trabzon.
- Yusuf, K. (2001). *Temel bağlama eğitimi*. Doğruyol matbaası, İzmir, Ocak,
- Ziypak, S. (Ty). *Müzik eğitimi ve bağlama metodu*. Minpa matbaacılık, ve tic. ltd. şti. Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

This study focuses on Bağlama (a Turkish Folkloric instrument with three double strings) methods considering different variables. For this purpose, a questionnaire has been submitted to various faculty members of different universities teaching Bağlama in the Music departments of Fine Arts colleges.

2. Method

The questionnaire consists of three sections. The first section is composed of demographic questions. The second section comprises 20 close-ended questions related to Bağlama methods. The final section includes 11 other close-ended questions about necessary conditions in the education of Bağlama methods.

3. Findings, Discussion and Results

In the light of the data obtained from the research, indispensable elements of Bağlama education have been fixed to create criteria for bağlama method analysis. The results obtained from the criteria applied to different available bağlama methods have been analyzed as well.

EK-1. Yapılan anketler ve ilgili araştırmalar doğrultusunda elde edilen bulgular sonucu, oluşturulan kritere gore incelenen bağlama metotları.

ARAŞTIRMALAR SONUCU OLUŞTURULAN BAĞLAMA METOT İNCELEME KRİTERİ	İNCELENEN BAĞLAMA METOTLARI																			
	Seçenekler	Metot incelenme sırası																		
		1. metot	2. metot	3. metot	4. metot	5. metot	6. metot	7. metot	8. metot	9. metot	10. metot	11. metot	12. metot	13. metot	14. metot	15. metot	16. metot	17. metot	18. metot	19. metot
1. Metodun kullanımına dair gerekli bilgiler ve metotta kullanılacak imgelerin tanımlanması	Var	x	x		x	x				x	x									6
	Yok			x				x	x					x	x	x	x	x	x	9
	Kismen	x						x			x	x								4
2. Temel mzık bilgileri (nota, anahtar, sus, l, değiştirici işaretler, tekrarlar vs.)	Var	x	x	x			x	x		x	x		x	x	x		x	x		12
	Yok					x													x	2
	Kismen	x			x				x		x					x				5
3. Bağlamanın tarihi gelişimi	Var				x	x				x			x							4
	Yok	x		x	x			x	x	x		x	x				x	x	x	12
	Kismen	x													x	x				3
4. Bağlamada duruş tutuşturuş pozisyonları	Var	x	x	x		x	x		x	x		x	x	x		x	x	x	x	13
	Yok			x			x	x							x				x	5
	Kismen										x									1
5. Gerekli işaretler(parmak numaraları, tezene vuruş imgeleri, nüans ve tekrar işaretleri)	Var	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	19
	Yok																			
	Kismen																			
6. Bir bağlama metodunda, bağlamanın fiziki yapısını Tanıtıcı (govde, eşik, burqu vs) bilgiler	Var	x			x	x		x		x	x		x	x			x	x		10
	Yok	x		x			x					x							x	5
	Kismen		x						x					x	x					4
7. Bağlamanın düzeni, akortlanması (diyapazona gore duyuluşu.)	Var	x			x					x									x	4
	Yok	x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	15
	Kismen																			
8. Bağlamanın perde isimleri ve porte üzerindeki karşılıkları (konu geldikçe verilebilir)	Var	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x			16
	Yok														x			x	x	3
	Kismen																			
9. Bağlamada kullanılan arızalar ve	Var	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x	17
	Yok														x			x		2

Bağlama metotlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.

perde Yerleri (konu geldikçe de	kismen																					
10. Bağlamada pozisyon kavramı ve kullanılan pozisyonları anlatan parmak numaraları	Var			x					x					x							4	
	Yok	x	x			x				x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	13
	kismen				x		x															2
11. Sağ ve sol elin eş güdümsel hareketleri için çalışmalar.	Var		x	x	x	x	x	x	x					x	x	x	x	x			x	13
	Yok	x								x	x						x	x			x	6
	Kismen																					
12. Tartım çalışmaları (nota değerlerinin bağlamada tezene vuruş imgeleri)	Var	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	16
	Yok									x							x				x	3
	Kismen																					
13. Thm de usuller, (basit, birleşik, karma usulleri tanımlama) ve bağlamada tezene vuruşları	Var								x					x							x	3
	Yok		x	x	x	x	x			x	x			x	x	x					x	12
	Kismen	x												x			x					4
14. Öğretilen tartımsal kalıpların hecelere ifade edilmesi	Var		x		x									x	x						x	6
	Yok	x		x		x	x	x	x	x	x				x	x	x				x	13
	Kismen																					
15. Bağlama notalarının çalındığı gibi yazılması.	Var			x		x	x															4
	Yok	x	x		x			x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	15
	Kismen																					
16. Verilen türkü örneklerinde şan ve bağlama partilerinin ayrı portelerde yazılması	Var																				x	1
	Yok	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	17
	Kismen	x																				1
17. Bağlama icrasında çalış teknikleri ve üsluplar (çiftleme, çarpma, tarama, vs.)	Var			x										x		x					x	4
	Yok	x	x		x	x	x	x	x	x				x		x	x	x	x	x	x	15
	Kismen																					
18. Thm de kullanılan ayaklar/dizilerin (kerem, garip, misket, vs) tanımlanarak uygulanışı	Var	x							x	x				x		x					x	6
	Yok		x	x	x	x	x						x		x	x	x	x	x	x	x	13
	Kismen																					
19. Yöresel düzenler ve pozisyonların (bağlama, müstezat vs) tanımlanarak uygulanışı	Var		x		x									x		x					x	4
	Yok	x		x		x	x	x						x	x	x	x	x	x	x	x	15
	Kismen																					
20. Yöresel tavrıların (Konya, Yozgat, Silifke, teke, vs.) tanımlanarak uygulanışı	Var		x			x	x	x						x		x					x	8
	Yok	x		x	x									x	x		x	x	x		x	11
	Kismen																					
21. Öğretilen tavrıla ilgili etüt ve alıştırımlar	Var		x			x	x	x						x		x					x	8
	Yok	x		x	x									x	x		x	x	x		x	11
	Kismen																					
22. Bağlama metotlarındaki	Var			x	x	x																3
	Yok	x	x											x	x	x	x	x	x	x	x	16

